

Sygn. akt **III AUa 356/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot

Sędziowie: SSA Małgorzata Woźniak-Zendran (spr.)

del. SSO Renata Pohl

Protokolant: st. sekr. sądowy Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2018 r. w Poznaniu

sprawy **Ł. H.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o rentę socjalną

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 7 lutego 2017 r. sygn. akt III U 173/16

oddala apelację.

del. SSO Renata Pohl	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Małgorzata Woźniak-Zendran
----------------------	-----------------------	--------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 grudnia 2015 roku, znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Insektorat w K. odmówił Ł. H. prawa do renty socjalnej podnosząc, że wnioskodawca nie został uznany za całkowicie niezdolnego do pracy.

Odwołanie od tej decyzji złożył Ł. H., wnosząc o jej zmianę poprzez uznanie wnioskodawcy za osobę całkowicie niezdolną do pracy i przyznanie prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że jest osobą niedosłyszącą, a w ostatnim czasie przeszedł zabiegi związane z wszczepieniem implantu ślimakowego w ucho i wymaga on dalszej rehabilitacji oraz stałej kontroli laryngologicznej.

Sąd Okręgowy w Koninie, Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 7 lutego 2017r., w sprawie III U 173/16:

1. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał Ł. H. prawo do renty socjalnej na trwale ,począwszy od daty złożenia wniosku,
2. zasądził od pozwanego na rzecz odwołującego kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, iż Ł. H. urodził się w dniu (...). Jest uczniem II klasy technikum (...) w K. i od poniedziałku do piątku przebywa w internacie.

W dniu 2 października 2015 roku wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z wnioskiem o rentę socjalną.

Lekarz Orzecznik orzeczeniem z dnia 6 listopada 2015 roku, a następnie -w wyniku rozpoznania sprzeciwu - Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 2 grudnia 2015 roku ,nie stwierdziła całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy.

U wnioskodawcy występują:

- głuchota ucha prawego,
- resztki słuchu w uchu lewym,
- stan po implantacji i reimplantacji wszczepu ślimakowego w uchu prawym.

Biegła laryngolog M. G.przed wydaniem opinii wniosła o uzupełnienie dokumentacji o opinię psychologa szkolnego oraz wychowawcy celem oceny możliwości komunikacji wnioskodawcy z otoczeniem w trakcie nauki w szkole.

Wychowawca Ł. H. K. Ż. w opinii z dnia 28 czerwca 2016 roku wskazał , że wnioskodawca ma problemy z komunikacją w języku polskim i w szkole korzysta z pomocy psychologiczno – pedagogicznej , uczestniczy w zajęciach wyrównawczych z języka polskiego, matematyki, korzysta z zajęć rewalidacyjnych z logopedą w celu kontynuowania kompetencji językowych ,doskonalać artykulację foniczną. Wskazał, że Ł. H. ma problemy z porozumiewaniem się werbalnym i potrzebuje wsparcia osoby słyszącej znającej język migowy- również w związku z trudnością poleceń pisemnych.

Z kolei psycholog szkolny w opinii z dnia 4 lipca 2016 roku podniósł, że wyniki badań psychologicznych wskazują na rozwój intelektualny Ł. H. na poziomie poniżej przeciętnej dla wieku życia. Poszczególne funkcje intelektualne rozwinięte są u niego w sposób bardzo nieharmonijny, a funkcje werbalne rozwinięte są na poziomie przeciętnym dla wieku. Ł. H., w ocenie psychologa szkolnego, sprawia wrażenie osoby dobrze funkcjonującej w społeczeństwie , ale w rzeczywistości ma trudności w porozumiewaniu się zarówno z osobami niesłyszącymi, jak i słyszącymi.

Biegła laryngolog po zapoznaniu się z opiniami psychologiczną i pedagogiczną ze (...) Ośrodka Szkolno- (...) w K. podniosła, że opinie te potwierdzają duże problemy z komunikacją werbalną wnioskodawcy z otoczeniem, który potrzebuje osoby wspomagającej go językiem migowym, gdyż nie rozumie poleceń pisemnych, ponadto ma problemy w porozumiewaniu się z osobami słyszącymi i niesłyszącymi.

W ocenie biegłej laryngolog wnioskodawca jest trwale całkowicie niezdolny do pracy .

W związku z zastrzeżeniami pozwanego Sąd przesłuchał biegłą na okoliczność wydanej opinii. Biegła podtrzymała opinię wydaną w sprawie podnosząc, że wnioskodawca ma trudności ze zrozumieniem poleceń , następuje u niego regres, zmniejsza się zasób jego słownictwa biernego i czynnego. Biegła wskazała , że winien wnioskodawca być przebadany przez biegłego psychologa.

Sąd postanowieniem z dnia 29 września 2016 roku przeprowadził dowód z opinii biegłego psychologa.

Sąd na podstawie opinii biegłego psychologa przeprowadzonej z udziałem biegłego tłumacza języka migowego ustalił, że wnioskodawca ujawnia cechy znacznej niedojrzałości osobowości mimo licznych form stymulacji i jego

społeczne funkcjonowanie jest mało samodzielne, a postawa sprawiająca wrażenie celowego braku współpracy może być efektem znacznych ograniczeń komunikacyjnych i emocjonalnej niedojrzałości. Wszystkie czynniki tj; poziom intelektu, realny poziom umysłowego funkcjonowania, cechy kształtującej się osobowości, znaczne ograniczenia komunikacyjne wynikające z niepełnosprawności narządu słuchu- czynią go całkowicie niezdolnym do pracy zawodowej .

Pozwany w piśmie procesowym z dnia 5 stycznia 2017 roku stwierdził, iż nie zgadza się z opinią psychologa wskazując, że wnioskodawca uczy się zawodu informatyka i orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności pozwoli mu na podjęcie pracy w zawodzie wyuczonym w warunkach pracy chronionej, zgodnie z ustawą o FUS.

Sąd I instancji zważył, iż zgodnie z art. 4 powyższej ustawy, renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało :

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Według art. 4 ust. 2 osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- 1) renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- 2) renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Według art. 5 ustawy o rencie socjalnej, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy i jej stopnia dokonuje Lekarz Orzecznik Zakładu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2015. Poz. 748).

Stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS , mającym zastosowanie zgodnie z art. 15 pkt 1 ustawy o rencie socjalnej , niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Zgodnie zaś z ust. 2 art. 12 tej ustawy całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy zarobkowej.

Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy należy mieć na uwadze przepis art. 13 ust. 1 powyższej ustawy, który nakazuje uwzględnić stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji oraz możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Na podstawie wniosków zawartych w opinii biegłych Sąd Okręgowy uznał, że stan zdrowia ubezpieczonego, nasilenie i charakter rozpoznanych u niego schorzeń ,czynią go całkowicie niezdolnym do pracy. W ocenie tego Sądu, biegli przedstawili w niniejszej sprawie wyczerpujące uzasadnienie swojego stanowiska , a opinie są logiczne, spójne, odpowiadają na postawione tezy dowodowe, a tym samym opinie te mogą stanowić podstawę rozstrzygnięcia.

W rezultacie, Sąd I instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. przyznał Ł. H. prawo do renty socjalnej na trwale, począwszy od daty złożenia wniosku.

O kosztach orzeczono w punkcie drugim orzeczenia, po myśli art. 98 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i w związku z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.2016 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016r. poz. 1667) obowiązującego od dnia 01.01.2017r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany organ rentowy, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, przede wszystkim poprzez uznanie za podstawę rozstrzygnięcia opinii biegłej laryngologa oraz opinii psychologa, która powinna być uzupełniona opinią biegłego lekarza psychiatry,
2. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej poprzez uznanie, że wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy i na tej podstawie przyznanie mu prawa do renty socjalnej.

Wskazując na powyższe, pozwany wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się nieuzasadniona.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy przeprowadził w sprawie prawidłowe i wyczerpujące postępowanie dowodowe. W ustaleniach i wnioskach Sąd pierwszej instancji nie wykroczył przy tym poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia.

W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, iż zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998r., sygn. I PKN 339/98).

W tym miejscu wymaga jedynie podkreślenia, iż Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena, dokonywana jest na podstawie przekonań sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a nadto winna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i - wając ich moc oraz wiarygodność - odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000 nr 17, poz. 655).

Tak też, wbrew zarzutom, procedował Sąd w niniejszej sprawie, stąd odmienny pogląd wyrażony w apelacji, nie jest zasadny.

Podkreślić także należy, że uregulowane przepisami ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (jednolity tekst: Dz. U. z 2013r., poz. 982 ze zm.) świadczenie nie jest świadczeniem z ubezpieczeń rentowych, lecz z zabezpieczenia socjalnego. Jego celem jest kompensowanie braku możliwości uzyskania przez wymienione w art. 2 ustawy podmioty (przede wszystkim przez osoby posiadające obywatelstwo polskie, zamieszkujące i przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) renty z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych wobec niemożności spełnienia - poza niezdolnością do pracy - przesłanek nabycia prawa do tego świadczenia (w zakresie stażu ubezpieczeniowego i momentu powstania niezdolności do pracy ocenianego w relacji do ostatniego zatrudnienia) z uwagi na powstanie owej niezdolności przed wejściem danej osoby na rynek pracy. Tak określona funkcja renty socjalnej zdeterminowała sposób ukształtowania przez ustawodawcę w art. 4 ust. 1 powołanego aktu warunków przyznania przedmiotowego świadczenia. Przepis ten statuuje dwa kryteria nabycia przez osobę pełnoletnią prawa do renty socjalnej, a mianowicie

całkowitą niezdolność do pracy oraz zaistnienie tejże niezdolności z powodu naruszenia sprawności organizmu powstałego przed ukończeniem 18 roku życia albo w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia albo w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Samo pojęcie niezdolności do pracy i jej rodzaje (wraz z przesłankami orzekania o niej) zdefiniowane zostały w art. 12 oraz art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2016r. poz. 887 ze zm.) ,do którego odsyła art. 5 pkt 1 i art. 15 ustawy o rencie socjalnej. W myśl powołanych przepisów niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania tej zdolności po przekwalifikowaniu, przy czym niezdolność jest całkowita, gdy oznacza utratę możliwości wykonywania jakiegokolwiek pracy, tj. w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowisku pracy odpowiednio przystosowanym do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000r., II UKN 134/00) i częściowa, gdy ogranicza się do utraty w znacznym stopniu zdolności do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Ustawodawca odróżnia zatem dwa aspekty niezdolności do pracy, tj. ekonomiczny (obiektywne pozbawienie danej osoby możliwości zarobkowania w drodze wykonywania jakiegokolwiek pracy lub pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji) oraz biologiczny (stan organizmu dotkniętego schorzeniem naruszającym jego sprawność). Dopiero koniunkcja tych dwóch elementów pozwala na uznanie danej osoby za niezdolną do pracy. W konsekwencji, nie oznacza niezdolności do pracy niemożność wykonywania zatrudnienia spowodowana innymi przyczynami niż naruszenie sprawności organizmu i odwrotnie - nie jest ową niezdolnością biologiczny stan kalectwa lub choroby nieimplikujący wskazanych wyłączeń lub ograniczeń w świadczeniu pracy (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004r., II UK 167/03; z dnia 14 czerwca 2005r., I UK 278/04; z dnia 18 maja 2006r., II UK 156/05; z dnia 3 grudnia 2008r., I UK 54/08; z dnia 8 czerwca 2010r., II UK 399/09 i z dnia 24 sierpnia 2010r., I UK 64/10).

W rozpoznawanej sprawie, dla oceny kwestii całkowitej niezdolności do pracy niewątpliwie istotna jest przede wszystkim zdolność do samodzielnego funkcjonowania w normalnym, typowym środowisku pracy, niedostosowanym specjalnie do stanu zdrowia odwołującego i istotnego ograniczenia w komunikacji. Bez zachowania tej zdolności nie sposób twierdzić o zachowanej zdolności do pracy. Inaczej rzecz ujmując, przy stwierdzonych u wnioskodawcy dysfunkcjach - rozstrzygnięcie w kwestii niezdolności do pracy wymaga przede wszystkim rozważenia, czy znaczne deficyty w zakresie zaburzenia słuchu (głuchota ucha prawego, resztki słuchu w uchu lewym) skutkujące ograniczeniami komunikacyjnymi, nie stanowią przeszkody w podjęciu pracy na wolnym rynku.

Decydujące znaczenie dla prawidłowego zastosowania w niniejszej sprawie prawa materialnego (art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej w związku z art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) miało zatem dokonanie niezbędnych ustaleń faktycznych, a ściślej wyjaśnienie, czy z medycznego punktu widzenia, wnioskodawca jest całkowicie niezdolny do pracy, trwale lub okresowo oraz czy niezdolność ta powstała w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia.

Ustalenie wskazanych powyżej okoliczności wymagało wiadomości specjalnych, w związku z czym sąd powinien według zasad unormowanych w kodeksie postępowania cywilnego dopuścić dowód z opinii biegłego. Należy bowiem zważyć, iż stan zdrowia odwołującego i wynikająca z tego stanu zdrowia niezdolność do pracy, warunkująca przyznanie prawa do renty są okolicznościami, dla ustalenia których niezbędne są wiadomości specjalne w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c. Okoliczności te nie mogą być ustalane przez Sąd samodzielnie lub wyłącznie na podstawie innych dowodów zgłaszanych przez strony postępowania. Dowód z opinii biegłych jest bowiem w tej kategorii spraw tzw. dowodem koronnym, analizującym i sumującym przeciwstawne oceny prezentowane przez strony („Dowód z opinii lekarza biegłego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych” SSN Beata Gudowska, Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych 2001r., nr 6, s. 8-12). Z uwagi na powyższe Sąd nie może zastępować tego dowodu innym np. dowodem z zeznań świadków, zaświadczeń lekarskich. Dowód z opinii biegłych podlega jednak ocenie, tak jak każdy dowód przeprowadzony w sprawie, ale podważyć tego dowodu nie może samo tylko subiektywne odczucie stron. Dopuszczając tego rodzaju dowód sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (por.

wyrok SN z 27 listopada 1974 r. II CR 748/74, Lex nr 7618). Opinia biegłych w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych podlega ocenie na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Wnioski środka dowodowego w postaci opinii biegłego mają być jasne, kategoryczne i przekonujące dla sądu, jako bezstronnego arbitra w sprawie, dlatego gdy opinia biegłego czyni zadość tym wymogom, co pozwala uznać znaczące dla istoty sprawy okoliczności za wyjaśnione, to nie zachodzi potrzeba dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych. Granicę obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego wyznacza, podlegająca kontroli instancyjnej, ocena czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy, okoliczność zaś, że opinia biegłych nie ma treści odpowiadającej stronie, zwłaszcza gdy w sprawie wypowiadało się kilku kompetentnych pod względem fachowości biegłych, nie stanowi dostatecznego uzasadnienia dla przeprowadzenia dowodu z kolejnych opinii (tak: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 października 2013r. I ACa 577/13). W realiach przedmiotowej sprawy Sąd pierwszej instancji dopuścił taki dowód i to dwukrotnie.

Biegła z zakresu laryngologii M. G. w opinii z dnia 14 czerwca 2016r. wniosła o uzupełnienie dokumentacji znajdującej się w aktach niniejszej sprawy o opinię psychologa szkolnego oraz wychowawcy, celem oceny możliwości komunikacji odwołującego z otoczeniem w trakcie nauki w szkole. W odpowiedzi na zobowiązanie Sądu Okręgowego wychowawca K. Ż. w opinii z dnia 28 czerwca 2016r. wskazał, że odwołujący ma problemy z komunikacją w języku polskim i w szkole korzysta m.in. z pomocy psychologicznej – pedagogicznej i logopedycznej. Wychowawca podkreślił także, że odwołujący ma problemy z porozumiewaniem się werbalnym i potrzebuje wsparcia osoby słyszającej, znającej język migowy. Z kolei psycholog szkolny w opinii z dnia 4 lipca 2016r. wskazał, że wyniki badań potwierdzają, że rozwój intelektualny odwołującego jest na poziomie poniżej przeciętnej dla wieku życia. Poszczególne funkcje intelektualne rozwinięte są u niego w sposób bardzo nieharmonijny i w rzeczywistości ma trudności w porozumiewaniu się zarówno z osobami niesłyszącymi, jak i słyszącymi.

Po zapoznaniu się w ww. stanowiskami biegła laryngolog w opinii uzupełniającej z dnia 4 sierpnia 2016r. stwierdziła, że zgromadzony materiał dowodowy potwierdził, że odwołujący ma duże problemy z komunikacją werbalną z otoczeniem i potrzebuje osoby wspomagającej go językiem migowym, ponieważ nie rozumie także poleceń pisemnych. Ma trudności w porozumiewaniu się zarówno z osobami słyszającymi, jak i niesłyszącymi, a wynika to z małego zasobu słownictwa czynnego i biernego. W ocenie biegłej laryngolog, pomimo długotrwałego procesu rehabilitacyjnego występuje regres w rozwoju intelektualnym. Wnioskodawca nie rokuje poprawy, która umożliwiałaby samodzielne funkcjonowanie w otoczeniu. Biegła laryngolog uznała, że wnioskodawca jest tym samym trwale całkowicie niezdolny do pracy.

Ustosunkowując się do zastrzeżeń pozwanego Sąd I instancji przesłuchał biegłą laryngolog, która na rozprawie w dniu 29 września 2016r. wskazała, że wnioskodawca ma trudności ze zrozumieniem poleceń, postępuje u niego regres, zmniejsza się zasób jego słownictwa biernego i czynnego. Biegła podkreśliła, że odwołujący powinien być przebadany przez biegłego psychologa.

W opinii z dnia 26 listopada 2016r. biegła psycholog M. K. stwierdziła, że wnioskodawca ujawnia cechy znacznej niedojrzałości osobowościowej, mimo licznych form stymulacji i jego społeczne funkcjonowanie jest mało samodzielne, a postawa sprawiająca wrażenie celowego braku współpracy, może być efektem znacznych ograniczeń komunikacyjnych i emocjonalnej niedojrzałości. Biegła uznała, że wszystkie czynniki, tj.: poziom intelektu, realny poziom umysłowego funkcjonowania, cechy kształtującej się osobowości, znaczne ograniczenia komunikacyjne wynikające z niepełnosprawności narządu słuchu czynią go całkowicie niezdolnym do pracy zawodowej.

Analiza treści omawianych opinii wskazuje, że przedmiotowe badania apelującego zostały przeprowadzone dokładnie i wszechstronnie. Przy wydawaniu opinii uwzględniono także dokumenty dotyczące jego zdrowia, uzupełnione w toku postępowania przez podmioty funkcjonujące z odwołującym w środowisku szkolnym. W ocenie Sądu odwoławczego, opinie biegłych, które zostały sporządzone na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego są wyczerpujące, ponieważ udzielają odpowiedzi na pytanie czy stwierdzone u odwołującego dysfunkcje pozwolą mu

znaleźć i utrzymać zatrudnienie na wolnym rynku pracy, w warunkach normalnych, typowych i niedostosowanych specjalnie do jego stanu zdrowia. Ze zgromadzonego materiału dowodowego w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że pomimo długotrwałego procesu rehabilitacyjnego u odwołującego występuje regres intelektualny, zaś ograniczenia komunikacyjne wynikające z niepełnosprawności narządu słuchu stanowią przeszkodę w podjęciu pracy w normalnym, typowym środowisku pracy, niedostosowanym specjalnie do jego stanu zdrowia.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że ubezpieczony jest trwale całkowicie niezdolny do pracy, a niezdolność powstała przed 18 rokiem życia. Spełnił zatem przesłanki do nabycia prawa do renty socjalnej z art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej w związku z art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W tych okolicznościach, kiedy wnioskodawca w zasadzie nie ma szans na samodzielne znalezienie i utrzymanie pracy w warunkach otwartego rynku pracy (brak możliwości porozumienia się), podkreślanie przez pozwany organ, iż ubezpieczony będzie w przyszłości informatykiem, jest bezprzedmiotowe w okolicznościach niniejszej sprawy.

Okolicznością bowiem poza sporem jest, iż wnioskodawca jest osobą fizycznie zdrową, sprawną, jednakże jego głuchota stanowi ogromną barierę komunikacyjną w świecie ludzi słyszących, co powoduje, w sposób oczywisty, że odnalezienie zatrudnienia może być ewentualnie, jeśli w ogóle- możliwe w przyszłości (pod warunkiem ukończenia szkoły i zdobycia zawodu), ale jedynie w warunkach zakładu pracy chronionej. Wynika to z opinii biegłej psycholog, a tut.Sąd, w oparciu o zasady logiki i doświadczenie życiowe, stanowisko to podziela. Powyższe natomiast pozostaje bez wpływu, jak już wyżej wskazano, na ustalenie całkowitej niezdolności do pracy w warunkach wolnego rynku pracy, bez dostosowywania stanowiska pracy do ograniczeń wnioskodawcy.

Mając na względzie powyższe rozważania i nie znajdując podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 385 k.p.c., oddalił ją, jako bezzasadną.

del. SSO Renata Pohl SSA Dorota Goss-Kokot SSA Małgorzata Woźniak-Zendran